

PROTOKÓŁ KONTROLI SPRAWDZAJĄCEJ

przeprowadzonej w dniu **26 września 2013 r.**
w **Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Maszewie**
Maszewo 71, 66-614 Maszewo

Działając na podstawie art. 22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2013 r., poz. 182 ze zm.) i art. 7 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.) w związku z §11 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 ze zm.) oraz § 13 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 126, poz. 718),

Zespół kontrolny w składzie:

1. **Krzysztof Frisoli** – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 411-1/2013 z dnia 19 września 2013 r.

- przewodniczący zespołu kontrolnego;

2. **Wiesława Mikołajczyk** – Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 411-2/2013 z dnia 19 września 2013 r.

- członek zespołu kontrolnego;

[Dowód: akta kontroli str. 1-8]

przeprowadził w dniu 26 września 2013 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Maszewie kontrolę sprawdzającą w zakresie realizacji zaleceń zawartych w piśmie z dnia 10 października 2012 r. znak PS-I.431.4.13.2012.KCha - zgodnie z Programem kontroli zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

[Dowód: akta kontroli str. 9-20]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Maszewie.

Kontrola obejmowała wybraną dokumentację świadczeniobiorców a także pracowników w zakresie wybranych zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Okres objęty kontrolą: rok 2012 do dnia kontroli.

Wystąpieniem pokontrolnym z dnia 10 października 2012 r. wydano jednostce do realizacji następujące zalecenia:

1. Zwiększyć zatrudnienie pracowników socjalnych zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej.
2. Uregulować kwestię kwalifikacji na stanowisku kierującego Ośrodkiem Pomocy Społecznej.
3. Uregulować kwestię kwalifikacji na stanowisku pracownika socjalnego.
4. Uregulować kwestię pobierania dodatku za pracę w środowisku przez osobę bez kwalifikacji.
5. Rozszerzyć zakres pracy socjalnej i zawierania kontraktów socjalnych z osobami i rodzinami.
6. Wspierać osoby bezdomne w rozwiązywaniu ich problemów życiowych w ramach Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności.
7. Rozszerzyć zakres pomocy osobom zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych.
8. Rozwinąć formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
9. Prawidłowo opracować i zatytułować dokumenty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym powołać w skład zespołu interdyscyplinarnego przedstawiciela organizacji pozarządowej oraz dostosować nazewnictwo gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie – do wymogów ustawowych.
10. Procedurę „Niebieskie Karty” podejmować i realizować zgodnie z ustawowym wymogiem.
11. Dokumentować zgodnie z wymogami prawa pracę zespołu interdyscyplinarnego oraz planowanie pomocy.

Ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje kadry oraz wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
2. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
3. Praca socjalna.
4. Pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych, aresztów śledczych.
5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 18 września 2013 r. znak PS-I.431.2.10.2013.KFri.

[Dowód: akta kontroli str. 21-70]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 71-74]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Katarzyna Zięba – p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Maszewie.

USTALENIA Z KONTROLI

1. Kwalifikacje oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

Stan zatrudnienia w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi iż „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Maszewie zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych. Ośrodek spełnia wymagany ustawą współczynnik zatrudnienia. Na 1 pracownika socjalnego przypada 983 mieszkańców

gminy (*stan ludności na koniec grudnia 2011r. – 2.948*). Wymagany wskaźnik zatrudnienia umożliwi pracownikom socjalnym prawidłową realizację zadań, w szczególności prowadzenia pracy socjalnej z osobami/rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej.

W toku czynności kontrolnych zespół kontrolny przeanalizował akta osobowe wszystkich pracowników socjalnych, których kwalifikacje określa ustawa o pomocy społecznej. Zgodnie z *Wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kwalifikacji pracowników socjalnych* szczegółowo przeanalizowano dyplomy ukończenia szkoły policealnej oraz uczelni wyższej. Stwierdzono, że pracownicy realizujący pracę socjalną w środowisku spełniają określone wymagania do wykonywania zawodu i pobierania za tę pracę dodatku w wysokości 250 zł. Ponadto przeanalizowano zakres czynności pracowników socjalnych który również świadczy o tym że w kompetencjach w/w pracowników jest świadczenie pracy socjalnej na rzecz osób potrzebujących wsparcia z ośrodka pomocy społecznej.

Zarządzeniem Wójta Gminy Maszewo z dnia 02 kwietnia 2013 r. powierzono .pełnienie obowiązków Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Maszewie osobie która do w/w terminu świadczyła pracę w świadczeniach rodzinnych. Powodem powyższej sytuacji jest przebywanie Kierownika Ośrodka na urlopie macierzyńskim.

Stwierdzono, iż p.o. Kierownika jednostki posiada niezbędne wykształcenie, m.in. posiada specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast nie spełnia wymaganego 3-letniego stażu w pomocy społecznej zgodnie z art. 122.1. cyt. ustawy o pomocy społecznej.

[Dowód: akta kontroli str. 75-98]

Zalecenie dotyczące dostosowania poziomu zatrudnienia pracowników socjalnych według wskaźnika określonego w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej zostało zrealizowane, uregulowano również kwestię kwalifikacji oraz pobierania dodatku za pracę w środowisku przez pracownika socjalnego. Natomiast ponownie do uregulowana zostaje kwestia kwalifikacji na stanowisku kierującego Ośrodkiem Pomocy Społecznej (w związku ze zmianą sytuacji na tym stanowisku).

2. Praca socjalna

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.) praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną z rodzinami w miejscu ich zamieszkania. Z danych statystycznych wynika, że praca socjalna prowadzona była z 184 osobami z 72 rodzin. Z tej formy pomocy skorzystało 60% ogólnej liczby korzystających z pomocy społecznej (dane ze sprawozdawczości MPiPS-03 za okres styczeń – grudzień 2012 r).

Świadczenie w formie pracy socjalnej polegało m.in. na zawarciu kontraktów socjalnych, udzielaniu poradnictwa a także niezbędnych informacji m.in. w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności, świadczenia pielęgnacyjnego oraz rodzinnego, dodatku mieszkaniowego. Ponadto była prowadzona praca w celu zwiększenia aktywności zawodowej poprzez wyszukiwanie ofert pracy, zmian kwalifikacji w stosunku do potrzeb oferowanych na rynku pracy a także umiejętności zaprezentowania się przed pracodawcą (podbudowanie własnej samooceny). Wszystkie powyższe działania miały na celu rozwinięcie, wzmocnienie oraz zwiększenia aktywności oraz samodzielności w życiu, w środowisku, w którym funkcjonują. W Ośrodku znajduje się rejestr osób i zakres świadczonej pomocy.

W porównaniu do 2011 roku, nastąpił wzrost o 43% udzielonej pomocy w postaci pracy socjalnej.

W celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny - pracownik socjalny zatrudniony w Ośrodku może – zgodnie z art.108 – zawrzeć kontrakt socjalny.

Z danych statystycznych (MPiPS-03 za 2012 r.) wynika, że w 2012 roku w Ośrodku zawarto 18 kontraktów socjalnych z klientami w ramach pracy socjalnej, co stanowi 25 % ogólnej liczby rodzin objętych pracą socjalną.

W gminie Maszewo realizowany jest projekt systemowy, którego głównym celem jest zwiększenie aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych będących świadczeniobiorcami Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez przygotowanie ich

do uczestnictwa na rynku pracy. Projekt dofinansowany jest z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa.

W ramach projektu pod nazwą „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych w Gminie Maszewo” w 2012 r. zawarto 12 kontraktów socjalnych z osobami zakwalifikowanymi do uczestnictwa w projekcie. Głównym celem kontraktów było podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprzez zdobycie odpowiednich kwalifikacji i podniesienie poczucia własnej wartości, m.in. poprzez udział w treningu umiejętności społecznych, w spotkaniach z psychologiem, z doradcą zawodowym, w zajęciach z nauki gotowania, kroju i szycia, zajęciach integracyjnych. Osoby, które przystąpiły do projektu, były również objęte świadczeniem z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego którego wysokość zasiłku zależała od sytuacji w rodzinie oraz postępu realizacji postanowień zawartych w kontrakcie socjalnym.

Skontrolowano dokumentację uczestników i nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie wypełniania formularza kontraktu socjalnego. Kontrakty podpisane przez obie strony: klienta i pracownika socjalnego, określają działania każdej ze stron. Po stronie klienta – udział w Projekcie, po stronie Ośrodka – praca socjalna z rodziną, pomoc finansowa.

Podpisane kontrakty socjalne ukończyło 12 osób. Skontrolowano dokumentację 6 osób (50% ogółu zawartych kontraktów socjalnych). Nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie wypełniania formularza kontraktu socjalnego. Kontrakty podpisane przez obie strony: klienta i pracownika socjalnego, które określają działania każdej ze stron. Po stronie klienta – udział w Projekcie, po stronie Ośrodka – praca socjalna z rodziną.

Głównym celem kontraktów było podniesienie kwalifikacji zawodowych, poprzez zdobycie odpowiednich kwalifikacji oraz podniesienie poczucia własnej wartości poprzez udział w treningu umiejętności społecznych, w spotkaniach z psychologiem, z doradcą zawodowym, w zajęciach integracyjnych oraz podejmowanie działań mających wpływ na poczucie własnej wartości. Oceniając kontrakty socjalne stwierdzono, że określone przez pracownika socjalnego cele główne, na trwale może nie rozwiązuja problemu, lecz określają nowe kierunki działania m.in. na rzecz aktywizacji społecznej czy zawodowej osób tego potrzebujących. Zobowiązało to obie strony do podjęcia planowanych czynności zmierzających do określonego w kontrakcie celu jakim była zmiana postaw, podjęcie aktywizacji zawodowej, tym samym uświadamiając klientom ich aktywną rolę w dążeniu do zmiany własnej sytuacji życiowej oraz partnerstwo pracownika socjalnego w tym zakresie. Kierownik jednostki poinformował, że po zrealizowaniu postanowień

zawartych w kontrakcie socjalnym, zostanie ponownie zbadana sytuacja rodziny przez pracownika socjalnego. W przypadku wystąpienia nowych potrzeb zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych rodziny zostanie zawarty kolejny kontrakt socjalny.

Trzy osoby (50%) osiągnęły wynik pozytywny tj. wywiązały się z ustaleń zawartych w kontrakcie – 2 osoby podjęły zatrudnienie. Natomiast 1 rodzina znacznie zwiększyła swoje uczestnictwo w życiu społecznym oraz zmieniło swoje postawy m.in. nabyła umiejętności samodzielnego załatwiania spraw w urzędzie, racjonalnie gospodaruje budżetem domowym a także zdobycie kwalifikacji które są niezbędne do „zaistnienia” na rynku pracy – poprzez udział w treningach umiejętności społecznych oraz otrzymanej pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego w tym poradnictwa zawodowego); 1 osoba częściowo osiągnęła wynik pozytywny – w zakresie rozwinięcia form aktywnej integracji społecznej (racjonalnie gospodarowanie swoimi środkami finansowymi, samodzielne załatwianie spraw w instytucjach...); 1 osoba jest nadal w trakcie realizacji postanowień zawartych w kontrakcie socjalnym – tj. aktywne poszukiwanie zatrudnienia (nabywanie nowych kwalifikacji, umiejętność poruszania się po rynku pracy a także nabycie umiejętności zaprezentowania się przed pracodawcą); 1 osoba nie zrealizowała postanowień zawartych w kontrakcie tj. nie podjęła leczenia odwykowego (brak stawienia się do lekarza rodzinnego w celu uzyskania skierowania na podjęcie leczenia odwykowego, brak współdziałania z pracownikiem socjalnym w celu poprawy swojej trudnej sytuacji).

Ponadto z informacji uzyskanej od p.o. Kierownika jednostki wynika, że działania z uczestnikami projektu pozwoliły uczestnikom projektu zwiększyć ich uczestnictwo w życiu społecznym oraz zmieniło ich postawy. Nabyli dodatkowe umiejętności psychospołeczne, podjęli aktywne formy poszukiwania zatrudnienia, podnieśli poziom samokontroli, przełamali bariery psychologiczne, nabyli umiejętność gospodarowania środkami finansowymi, podnieśli swoją samoocenę oraz poczucie własnej wartości, co wpłynęło na zmianę ich sposobu życia, na wzrost poczucia własnej wartości i motywacji do podejmowania nowych zadań oraz poprawiło zdolność tworzenia więzi i komunikowania się z otoczeniem.

[Dowód: akta kontroli str. 99-106]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

3. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej za 2012 rok, a także z wyjaśnień p.o. Kierownika wynika, iż w roku 2012 ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności nie skorzystała żadna osoba, także żadna osoba nie skorzystała z noclegowni (brak wniosków bezdomnych o wsparcie a także brak informacji o osobach bezdomnych przebywających na terenie gminy). W związku z powyższym nie został zawarty żaden indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

W przypadku otrzymania jakiegokolwiek sygnału o osobie bezdomnej, Ośrodek niezwłocznie podejmie wszelkie działania w celu pomocy i wsparcia osobie bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych m.in. w ramach indywidualnego programu z wychodzenia z bezdomności.

Na terenie gminy Maszewo nie ma żadnej placówki zapewniającej pomoc dla osób bezdomnych. W razie wystąpienia potrzeby umieszczenia osoby w noclegowni, osoby bezdomne kierowane będą do noclegowni w Gorzowie Wlkp.

[Dowód: akta kontroli str. 107-108]

Brak możliwości oceny sposobu realizacji zadania.

4. Pomoc osobom zwalnianym z zakładów karnych, aresztów śledczych.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym za rok 2012 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w ramach świadczeń pomocy społecznej w roku 2012 udzielono wsparcia dla 1 osoby zwolnionej z Zakładu Karnego.

Na dzień kontroli wpłynął jeden wniosek o pomoc od osoby zwolnionej z Zakładu Karnego. Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłku celowego w ramach rządowego programu „Pomoc

państwa w zakresie dożywiania” w wysokości 200 zł na 1 miesiąc w formie bonów na sklep, gdyż w/w osoba mieszka wraz z matką prowadząc wspólnie gospodarstwo domowe (będąc na jej utrzymaniu). Dochód rodziny wynosi łącznie 1186,20 zł miesięcznie na który składa się świadczenie emerytalne oraz dodatek pielęgnacyjny matki w/w. Osoba zwolniona z zakładu karnego obecnie jest zarejestrowana w urzędzie pracy jako osoba poszukująca zatrudnienia. Do dnia kontroli nie korzystał z pomocy Ośrodka.

Ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej nie współpracuje z administracją Zakładów Karnych w zakresie udzielania pomocy osobie. Pomoc udzielana przez Ośrodek tj. świadczenia pieniężne, stanowi tylko jeden rodzaj pomocy z wielu wymienionych w Porozumieniu zawartym w dniu 13 czerwca 2000 r, pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej. W celu doprowadzenia do samodzielności życiowej osób po opuszczeniu Zakładu Karnego, należałoby rozważyć możliwość udzielania szerszej i kompleksowej pomocy, ustalając zakres i zasady wspólnych działań pracownika socjalnego Ośrodka z przedstawicielami administracji zakładu karnego.

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem realizacji zapisów Porozumienia zawartego pomiędzy MPiPS a CZSW. Zalecenie do dalszej realizacji.

5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie ma środowiskowego domu samopomocy oraz klubu samopomocy. Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 ustawy o pomocy społecznej, ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) gmina powinna zapewnić oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Kierownika, pracownicy socjalni podczas pracy w środowisku (przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego) informują osoby i rodziny, w których występuje choroba psychiczna, o możliwości korzystania z pomocy specjalistycznej na terenie Powiatu Krośnieńskiego. Informacje przekazywane są na podstawie opracowanej broszurki (informacja teleadresowa jednostek które wspierają osoby z zaburzeniami psychicznymi a także o dyżurach specjalistów: prawnika, psychologa oraz

pracownika socjalnego). Ponadto w/w osobom przedstawione informacje o dostępnych w województwie lubuskim formach usług specjalistycznych. Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej odmawiają jednak potwierdzenia odebrania broszurki, ponieważ czują się dyskryminowane.

Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosi 165 osób (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2010 r.) natomiast średnia liczba osób leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowi 5,60% (poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej 5,79%).

W ramach czynności kontrolnych przeanalizowano akta wszystkich 23 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych pod względem ustalonych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności kodów chorobowych. Ustalono, że 8 spośród tych osób posiada orzeczenie z powodu zaburzeń psychicznych (01-U; 02-P), co stanowi 35% ogółu korzystających z zasiłku stałego (dane na dzień 31 grudnia 2012 r.).

Przeanalizowano akta 5 świadczeniobiorców posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych. Z analizy powyższych akt wynika, że cztery osoby z zaburzeniami psychicznymi będące klientami Ośrodka Pomocy Społecznej w Maszewie są osobami samotnie gospodarującymi. Wszystkie osoby korzystają z pomocy wyłącznie w formie świadczeń pieniężnych (zasiłki stałe, zasiłki celowe (m.in. w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz zasiłki pielęgnacyjne). Przedział wiekowy osób korzystających z pomocy wynosi 55 – 73 lata, natomiast towarzyszącymi powodami otrzymania wsparcia są ubóstwo, długotrwała choroba oraz bezrobocie.

[Dowód: akta kontroli str. 109-112]

Zalecenie dotyczące rozeznania środowiska pod względem potrzeb w zakresie oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi częściowo zrealizowane.

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem braku różnych form oparcia społecznego (m.in. brak infrastruktury) oraz realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

6. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr XXII/123/13 Rady Gminy Maszewo z dnia 4 stycznia 2013r. wprowadzono zmiany do załącznika uchwały Nr XXXIII/159/10 Rady Gminy Maszewo z dnia 23 września 2010r. Wprowadzono poprawną nazwy Gminnego Program Przeciwdziałania Przemocy (nazwa brzmi: Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Maszewo na lata 2010 – 2014.) – nazwa zgodna z obowiązującymi przepisami prawa. Treść Programu nie uległa zmianie. Nie poszerzono działań o kwestie związane z ochroną ofiar przemocy w rodzinie, zatem niezaplanowano dla tej kategorii klientów pomocy i działań w celu udzielania im wsparcia.

Zarządzeniem Nr 83/13 Wójta Gminy w Maszewie z dnia 2.01.2013r. wprowadzono zmiany do Zarządzenia Nr 23/10 z dnia 16 grudnia 2010r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zarządzenie wprowadza zapis o powołaniu do Zespołu organizacji pozarządowej, a wykonanie tego zadania powierza się Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Maszewie. Wobec powyższego w skład gminnego zespołu interdyscyplinarnego wszedł Przewodniczący Parafialnego Zespołu Caritas w Maszewie reprezentowany przez Księdza Proboszcza. Do tego zawarto stosowne porozumienie o współpracy w zespole interdyscyplinarnym.

Zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane. Stwierdzono, że zadanie w zakresie prawidłowego opracowania i zatytułowania dokumentów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest realizowane z uchybieniami pod względem niepełnych zapisów w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar w rodzinie.

[Dowód: akta kontroli str. 113-116]

Praca Zespołu dokumentowana jest poprzez gromadzenie protokołów z posiedzenia Zespołu. Protokół zawiera: datę posiedzenia, skład zespołu wraz z załączoną listą obecności, tematykę posiedzenia. Na podstawie analizowanej dokumentacji ustalono, że posiedzenia odbywają się zgodnie z ustawowym wymogiem. W toku czynności kontrolnych stwierdzono również, że Zespół sporządza protokoły ze spotkań związanych z zakończeniem procedury „Niebieskie Karty”. Dokonano analizy wszystkich protokołów i ustalono, że w badanym

okresie Zespół zakończył procedurę w 4 przypadkach. W tym z powodu zdiagnozowania choroby psychicznej osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej i po skierowaniu jej na leczenie psychiatryczne w jednym przypadku; zdiagnozowaniu problemu jako konflikt rodzinny (przy czym rodzina dalej pozostała w kręgu zainteresowania ośrodka pomocy społecznej) i udzieleniu stosownej pomocy w tym zakresie – w dwóch przypadkach; ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, gdyż sprawca zmienił miejsce zamieszkania w jednym przypadku i z powodu zrealizowaniu planu pomocy w jednym przypadku. Ponadto stwierdzono, że Zespół spotykał się średnio w sześciuosobowym składzie (7,9,5,4,7,8,3,5,3,7osób). Spotkania dotyczyły spraw organizacyjnych i problemu przemocy w konkretnych rodzinach.

W analizowanej dokumentacji każdorazowo opracowano plan pomocy w indywidualnym przypadku wystąpienia przemoc w rodzinie. W Planie wyznaczony jest cel, główny, który jest konstruowany dla każdego klienta. I tak na przykład cel główny brzmi „poprawa bezpieczeństwa” – cele szczegółowe to „pomoc psychologiczna”, „poprawa relacji rodzinnych”. W innym przypadku do celu głównego „poprawa bezpieczeństwa” – cele szczegółowe to: poprawa sytuacji materialnej; podjęcie terapii odwykowej, skierowanie asystenta rodziny. Kontekst celów głównych wskazuje, że ich realizacja poprzez takie wyznaczenie celu szczegółowego jak np. pomoc psychologiczna jest kierunkiem słusznym. Dla oceny trafności działań niezbędne jest zdiagnozowanie indywidualnych potrzeb klienta. W przeciwnym razie powyższy cel można by przypisać każdej osobie uwikłanej w przemoc domową. Analiza 70% indywidualnych planów pomocy wykazała, że cele są zróżnicowane, a z jego treści wynikają zadania (szczegółowe działania), które także są zróżnicowane. W planie nie sprecyzowano działań ukierunkowanych w oparciu o indywidualne potrzeby osoby (dziecko/ osoba dorosła). Analiza sytuacji klienta pod tym względem ma wpływ na występujący problem, a w efekcie na przebieg i optymalną poprawę sytuacji życiowej tej osoby i jej rodziny. Ponadto w każdym Planie wyznaczona jest osoba/osoby odpowiedzialne za realizację; termin wykonania i monitoring (opis realizowanych działań). Tu odnotowywane są datowane wizyty w środowisku, krótki opis oraz ocena zastanej sytuacji, a także sugestie do dalszej pracy (np.: wyznaczenie terminu następnej wizyty).

Udzielana pomoc polega głównie na objęciu rodziny asystentem rodziny (skierowano do pięciu rodzin); kierowaniu małżonków do Punktu Wsparcia Rodziny w Maszewie; objęciu wsparciem psychologa; poradnictwem. Poza tym w każdym przypadku prowadzony jest monitoring sytuacji w rodzinie przez policjanta i wizyty w środowisku

pracownika socjalnego. Ponadto udzielano także pomocy finansowej, zgłaszano na terapię odwykową, skierowano klientów do prac społeczno-użytecznych. W analizowanym okresie pracownik ops średnio 2 razy w miesiącu wizytował środowisko rodzinne. W efekcie podejmowane działania powodują powolną stabilizację i poprawę sytuacji rodzin uwikłanych w przemoc domową.

[Dowód: akta kontroli str. 117-132]

Zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane. Stwierdzono, że zadanie w zakresie dokumentowania pracy zespołu interdyscyplinarnego oraz planowanie pomocy jest realizowane z uchybieniami pod względem konstruowania indywidualnego planowania pomocy.

Poddano analizie wszystkie podjęte procedury „Niebieskie Karty” z okresu 2012 do dnia kontroli - łącznie 10. W 100% badanej dokumentacji są podpisy i daty wpływu formularza „Niebieska Karta-A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Wszystkie formularze zostały przekazane Przewodniczącemu z zachowaniem ustawowego czasu przekazania. Ustalono również, iż wszystkie formularz „Niebieska Karta-A” przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego przekazał w ciągu 3 dni członkom Zespołu lub grupie roboczej (w aktach notatka służbowa).

Wszystkie procedury są przeprowadzone z zachowaniem obowiązku wypełnienia odpowiednich formularzy Niebieska Karta. W aktach znajdują się zaproszenia na spotkanie zespołu dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy oraz osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosowana jest wobec nich przemoc. Spotkania z zaproszonymi osobami nie były organizowane w tym samym czasie.

Zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane. Stwierdzono, iż zadanie w zakresie podejmowania i realizacji procedury „Niebieskie Karty” jest realizowane bez uchybień.

WNIOSKI:

Kontrola wykazała, że następujące zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane:

- dostosowano poziom zatrudnienia pracowników socjalnych według wskaźnika określonego w art. 110 ust. 11 cyt. ustawy o pomocy społecznej;
- uregulowano kwestię kwalifikacji na stanowisku pracownika socjalnego;
- uregulowano kwestię pobierania dodatku za pracę w środowisku przez osobę bez kwalifikacji;
- podjęto działania w zakresie rozszerzenia pracy socjalnej i zawierania kontraktów socjalnych z osobami i rodzinami;
- zobowiązano się wspierać osoby bezdomne w rozwiązywaniu ich problemów życiowych w ramach indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności (w 2012 roku do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek o wsparcie od osoby bezdomnej);
- wprowadzono poprawną nazwę gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- podejmowanie i realizacja procedury „Niebieskie Karty” jest zgodna z ustawowym wymogiem;
- praca zespołu interdyscyplinarnego oraz planowanie pomocy jest dokumentowana zgodnie z wymogami prawa.

Częściowo zrealizowano następujące zalecenia:

- rozwinięcie form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi (przekazywanie informacji klientom Ośrodka o możliwościach wsparcia dla w/w osób na terenie powiatu krośnieńskiego), brak realizowania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

Do dalszej realizacji zalecenia:

- rozszerzenie zakresu pomocy osobom zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych (brak współpracy z administracją Zakładów Karnych w zakresie udzielania pomocy osobie opuszczającej zakład karny).
- kwestia kwalifikacji na stanowisku kierującego Ośrodkiem Pomocy Społecznej (w związku ze zmianą sytuacji na tym stanowisku);

Poddając ocenie sposób realizacji kontrolowanych zadań nie stwierdzono uchybień pod względem:

1. Współczynnika zatrudnienia pracowników socjalnych oraz wymaganych kwalifikacji pracownika socjalnego.
2. Liczby osób i rodzin objętych pracą socjalną (m.in. poprzez zawarcie kontraktów socjalnych).
3. Podejmowania i realizacji procedury „Niebieskie Karty”;

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Wymaganego co najmniej 3-letniego stażu pracy w pomocy społecznej p.o. Kierownika jednostki.
2. Realizowania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Rozszerzenia zakresu pomocy osobom zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz nawiązywanie współpracy z administracją Zakładów Karnych zgodnie z Porozumieniem zawartym w dniu 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
4. Niepełnych zapisów w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.
5. Planowania pomocy osobom z problemem przemocy w rodzinie.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie pomocy społecznej ponosi Kierownik Ośrodka. Natomiast za uchybienia w zakresie niepełnych zapisów w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar w rodzinie ponosi organ prowadzący. Za pozostałe nieprawidłowości z obszaru przemocy w rodzinie odpowiedzialność ponosi Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

Na tym kontrole zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Maszewie książki kontroli – poz. Nr 10.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005 r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano p.o. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Maszewie, drugi Wójtowi Gminy Maszewo, a trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

p.o. Kierownika:

.....

Krzysztof Frisoli
Starszy Inspektor

.....

Katarzyna Zięba

.....

Wiesława Mikołajczyk
Inspektor

Maszewo, dnia 09 stycznia 2014 r.

Gorzów Wlkp. 27 grudnia 2013 r.